

NECESARUL DE FINANȚARE ȘI ACCES LA SERVICII FINANCIARE ȘI ASISTENȚĂ TEHNICĂ AL ÎNTREPRINDERILOR SOCIALE DIN ROMÂNIA

Studiu realizat de

Eurom: Maria Doiciu și Elena Sabina Ganci

IES (FDSC): Ancuța Vameșu și Irina - Sînziana Opincaru

Obiectiv studiu

Studiul a fost proiectat **a fi exploratoriu**, menit să determine dacă IS din România **prezintă un interes pentru accesarea instrumentelor financiare** care includ surse de finanțare **rambursabile** de la instituții financiare: bănci și Instituții Financiare Nebancare, **complementare** surselor de finanțare curente, în mare majoritate **nerambursabile**.

Metodologie cercetare

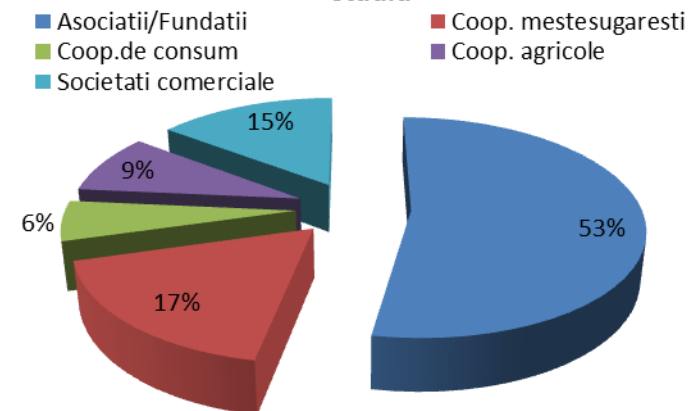
- Stabilirea segmentului tinta
- Cercetare documentara
 - Surse documentare utilizate anexa 1 la raport
- Analiza cantitativa pe baza de chestionar
 - Formatul chestionarului structurat in doua sectiuni (12 intrebari in total) anexa 2 la raport

Caracteristicile eșantionului de IS interviuat

a. Forma de organizare juridică a IS

Forma de organizare/înregistrare juridică	Nr. org. active în anul 2012	% din total IS
Asociații și Fundații care desfășoară activitate economică înregistrată	4058	56,63%
Cooperative, din care	2.228	31,09%
<i>Cooperative agricole</i>	356	4,97%
CAR pensionari	198	2,76%
Societăți comerciale deținute de organizații de economie socială	682	9,52%
Total	7.166	

4.1. Forma de organizare și funcționare a IS participante la studiu



Caracteristicile eșantionului de IS interviuat

- b. Locația întreprinderii sociale**

Tabel 4.1. Locatia IS (Urban/Rural)		
Locație IS	Număr	% din total
IS Urbane	19	56%
IS Rurale	15	44%
Total	34	100%

Tabel 4.2. Distribuția geografică a IS participante la studiu /			Distribuția în 2012 a IS, conform Atlasului Economiei Sociale
Regiunea de dezvolt. Ec.	Nr. IS	% din total	% din total
Nord - Est	7	21%	11%
Nord - Vest	6	18%	17%
Vest	4	12%	10%
Centru	7	21%	19%
Sud-Vest	7	21%	8%
Sud-Muntenia	1	3%	9%
Bucuresti - Ilfov	2	6%	16%
Total	34	100%	

Caracteristicile eșantionului de IS interviuat

- c. Domeniul de activitate al IS**

Tabel 4.3. Domeniul de activitate al IS		
Domeniul de activitate principal al IS	Nr. IS	% din total
Producție: ceramică, confecții, imprimerie, etc.	15	44%
Prestări servicii: reciclare deșeuri, sv. de mecanizare pt. agricultură, servicii sociale, servicii turistice, etc.	13	38%
Comerț cu amănuntul	6	18%
Total	34	100%

- d. Perioada de funcționare a IS**

- 38% (13) dintre IS participante la studiu au fost înființate în anul 2014
- 38% (13) IS au perioade de funcționare de 2- 5 ani,
- 20%(7) au mai mult de 5 ani de funcționare

- e. Număr de angajați/ voluntari ai IS**

- 91% dintre IS au angajați cu normă întreagă, cu o medie de 9 angajați/IS.
- 61%(21) dintre IS participante la studiu au angajați în regim part-time, în medie 4 angajați part-time/IS.
- 53%(18) dintre IS participante la studiu lucrează cu voluntari, în medie 7 voluntari/ IS

Caracteristicile eșantionului de IS interviuat

- **f. Informații financiare ale IS pentru anul 2014:**

- **Total venituri** : 52%(18) dintre IS au înregistrat venituri în 2014, valoarea medie a acestora fiind de 1844 mii lei/415 mii euro.

(Nota: Există diferențe foarte mari între valoarea veniturilor declarate de IS, cea mai mare valoare fiind de 21 milioane lei, iar cea mai mică valoare înregistrată de 5400 lei).

- **Total cheltuieli** : 52% (18) dintre IS au înregistrat cheltuieli în anul 2014, valoarea medie a cheltuielilor înregistrate fiind de 1894 mii lei, echivalentul a 426 mii euro.

(Nota: Există diferențe foarte mari între valoarea cheltuielilor declarate de IS, cea mai mare valoare fiind de 22 milioane lei, iar cea mai mică valoare înregistrată de 3300 lei.)

- **Profit net/ Pierdere** :

- **55% (10)** dintre IS (18) care au raportat activitate economică în 2014 au înregistrat profit net la finalul anului 2014, media profitului net fiind de 51 mii lei, echivalentul a 11,6 mii euro.
- **45% (8)** IS au înregistrat pierderi la finalul anului 2014, media pierderilor înregistrate fiind de 182 mii lei, echivalentul a 41 mii euro.

NOTA: Informațiile financiare ale IS participante la studiu au fost colectate din raportările financiare depuse la Autoritățile Fiscale pentru 2014 și publicate de Ministerul de Finanțe pe site-ul propriu la: <http://www.mfinante.ro/agentcod.html>.

<http://bnro.ro/Cursul-de-schimb-3544.aspx>, rata de schimb medie Euro/ Ron 2014 : 4,4446

Caracteristicile eșantionului de IS interviavat

- **f. Informații financiare ale IS pentru anul 2014 (cont.):**

- **Active fixe, tipuri de active imobilizate**

- Doar 47%(16) dintre IS dețin la sfârșitul anului 2014 active imobilizate: mașini, echipamente, mijloace de transport, etc. Valoarea medie a activelor imobilizate/IS este de 717 mii lei, echivalentul a 161 mii euro.

- **Active circulante ale IS la dec 2014**

- 52% (18) dintre IS respondente dețin la sfârșitul anului 2014 mijloace circulante cu o valoare medie de 907 mii lei, echivalentul a 204 mii euro.

- **Total capitaluri ale IS la dec. 2014**

- 58%(20) dintre IS au raportat la sfârșitul anului 2014 capitaluri, dintre care 17 dețin capitaluri totale pozitive cu o valoare medie de 526 mii lei, echivalentul a 118 mii euro.

NOTA: Informațiile financiare ale IS participante la studiu au fost colectate din raportările financiare depuse la Autoritățile Fiscale pentru 2014 și publicate de Ministerul de Finanțe pe site-ul propriu la: <http://www.mfinante.ro/agentcod.html>.

<http://bnro.ro/Cursul-de-schimb-3544.aspx>, rata de schimb medie Euro/ Ron 2014 : 4,4446

Caracteristicile eșantionului de IS interviuat

Date fiind informațiile obținute în urma anchetei și a analizei bilanțurilor contabile la nivelul anului 2014, comparativ cu datele de bilanț analizate în Atlasul Economiei Sociale (ed. 2014), se poate observa cu ușurință că întreprinderile incluse în eșantion se află printre cele mai mari întreprinderi din sector, înregistrând valori medii mai mari decât media națională, în cazul majorității indicatorilor vizați (număr angajați, venituri totale, profit net, active imobilizate).

În acest sens, rezultatele anchetei nu pot fi extrapolate asupra întreprinderilor de dimensiuni mai mici

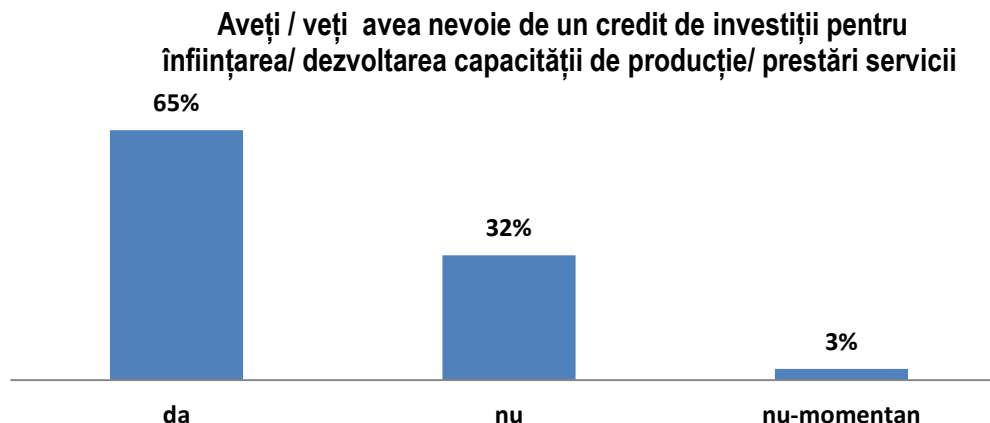
REZULTATELE CERCETĂRII

SURSE DE FINANȚARE UTILIZATE DE IS:

Surse de finanțare utilizate la înființarea și/sau dezvoltarea activității IS		
Sursa de finanțare	Nr. IS	%din total
Diracționarea a 2% din impozitul pe venit al persoanelor fizice; Sponsorizări din partea unor societăți comerciale; Cotizațiile membrilor,	11	21%
Finanțare prin proiecte de înființare/ dezvoltare Întreprinderi Sociale (Donori internaționali/ naționali),	11	21%
Finanțare prin proiecte de înființare/ dezvoltare Intreprinderi Sociale (Fonduri Structurale)	17	33%
Credit bancar de investiții	1	2%
Credit bancar pe termen scurt pentru capital circulant: materii prime-materiale, salarii, utilități, linie de credit sau pt. co-finanțarea/ implementarea proiectelor	4	8%
Microcredite de la instituții financiare nebankare (IFN)	1	2%
Subvenții/ granturi de la bugetul de stat/ local	2	4%
Alte surse de finanțare: venituri/ surse proprii, moșteniri	5	10%
Fără Răspuns	1	
Total	52	

REZULTATELE CERCETĂRII

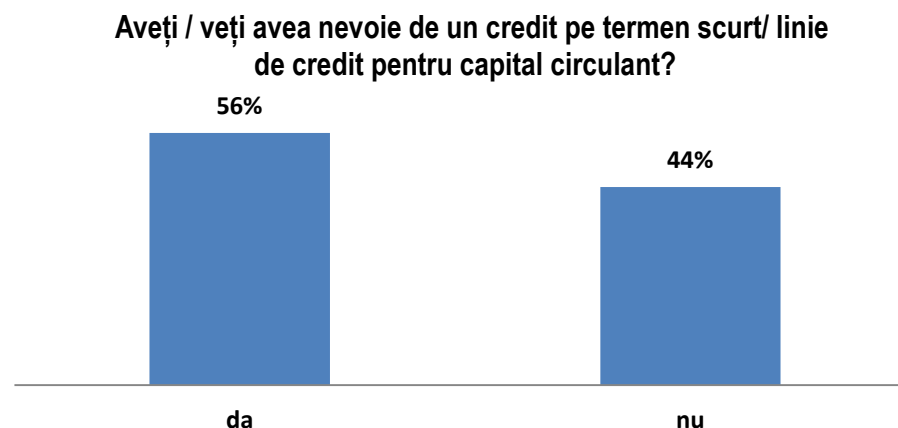
NEVOIA DE FINANȚARE A INTREPRINDERILOR SOCIALE PE TERMEN LUNG – CREDIT PENTRU INVESTIȚII



- **Durata creditului de investiții** fiind estimată între 1 și 10 ani, cu o medie **de peste 3 ani.**
- **Moneda** în care se intenționează a se accesa creditul de investiții **este Lei**, pentru 86% (16) dintre respondenți și Euro pentru 14% (3).
- **Valoarea creditelor de investiții** pe care IS vor să le acceseze este cuprinsă între 1000 mii lei și 50 mii lei, cu o medie a creditului de investiții **de 315 mii lei.**

REZULTATELE CERCETĂRII

- **NEVOIA DE FINANȚARE A INTREPRINDERILOR SOCIALE PE TERMEN SCURT – CREDIT PENTRU CAPITAL CIRCULANT**

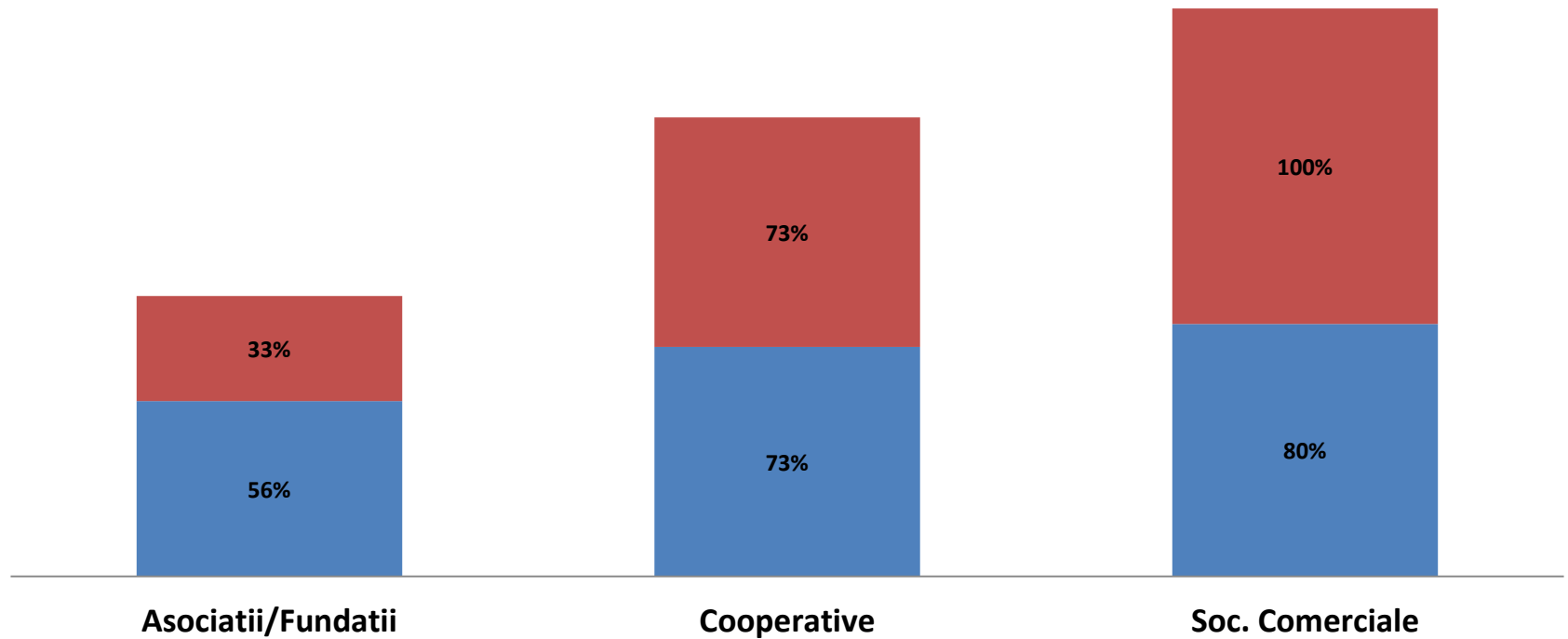


- **16 (56%)** IS vor să acceseze un credit pe termen scurt pentru finanțarea mijloacelor circulante pe o perioadă estimată între 6 luni și 3 ani cu **o medie de 2 ani**.
- **Moneda** în care este acordat creditul pe termen scurt este **Lei, pentru 84%** (16) dintre respondenți și Euro pentru 16% (3).
- **Valoarea creditelor pe termen scurt** pe care IS vor să le acceseze este cuprinsă între 500 mii lei și 10 mii lei, cu o medie a creditului de investiții de **150 mii lei**.

REZULTATELE CERCETĂRII

Acces la finanțare/ forma de organizare

■ Credite de investitii ■ Credite pt. mijloace circumante



REZULTATELE CERCETĂRII

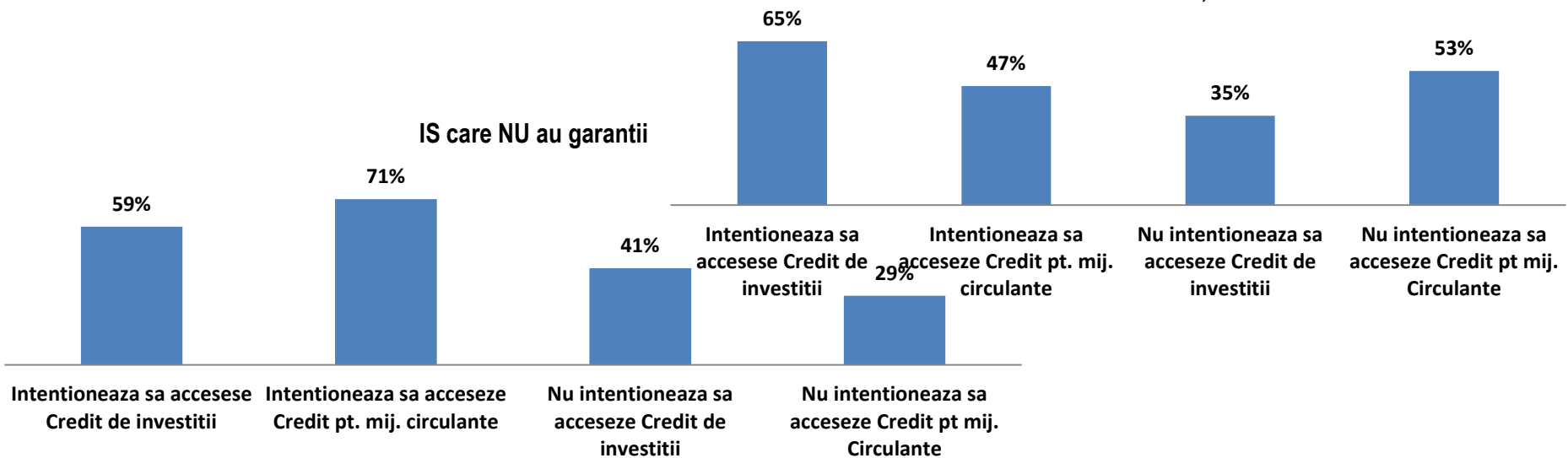
NEVOIA DE GARANTII PENTRU ACCESAREA RESURSELOR FINANCIARE

Aveți/ veți avea suficiente garanții pentru a accesa resursele financiare necesare înființării/dezvoltării IS?



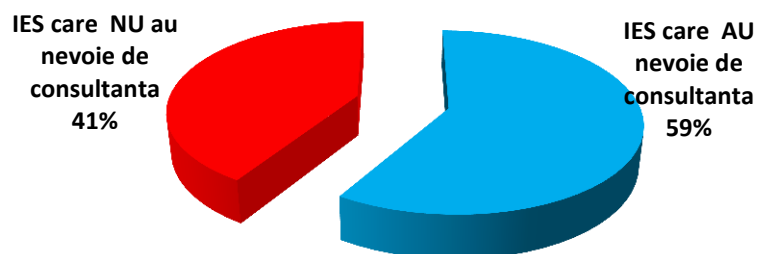
IS care AU garanții

IS care NU au garanții



REZULTATELE CERCETĂRII

NEVOIA DE ASISTENȚĂ TEHNICĂ/ CONSULTANȚĂ FINANCIARĂ A IS



IS care AU nevoie de consultanță		IS care NU au nevoie de consultanță	
Intenționează să acceseze Credit de investiții	Intenționează să acceseze Credit pt. mij. circulante	Intenționează să acceseze Credit de investiții	Intenționează să acceseze Credit pt. mij. circulante
15	15	5	4
75%	75%	36%	29%

75% dintre IS care intenționează să acceseze credite au declarat ca au nevoie de servicii de consultanță și asistență.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

1. ÎS din România au în prezent un acces extrem de limitat la finanțare.
2. Este necesară dezvoltarea și diversificarea surselor de finanțare disponibile pt. IS.
3. Programul Operational pentru Capital Uman (POCU) 2014-2020 prevede fonduri pentru **Instrumente financiare cu implicarea intermediarilor financiari**
4. Tipuri de asistență financiară și tehnică necesară complementar subvențiilor:
Credite; Garantii și Asistența tehnică

RECOMANDĂRI

6. Condiții pentru intermediarii financiari care administrează instrumente financiare destinate IS

- ❑ Experiența anterioară și expertiza
- ❑ Angajament pe termen mediu și lung în sprijinirea sectorului IS, cu precădere finanțatori din chiar sectorul economiei sociale – bănci cooperatiste.
- ❑ Intermediarii financiari care administrează instrumentele financiare pentru IS să asigure consultanța necesară accesării de credite / garanții de către IS fie prin personal propriu fie prin parteneriate cu firme de consultanță specializate în economia socială
- ❑ Analiza de bonitate a IS trebuie să țină cont de specificul sectorului economiei sociale care nu urmărește în principal obținerea de profit / excedent financiar, ci în special impactul social al activităților pe care le desfășoară.

RECOMANDĂRI

6. Condiții pentru **intermediarii financiari** care administrează instrumente financiare destinate IS;

- **În proiectarea instrumentelor financiare** pentru sectorul de economie socială, instituțiile financiare trebuie să ia în considerare:
 - lansarea de produse financiare la costuri comerciale sau apropiate de costurile comerciale,
 - analiza cererilor de creditare fără o analiza de impact economico-social,
 - neadaptarea la cerințele privind perioada de creditare, grație, moneda de acordare a creditului etc.

NU vor avea impactul estimat, IS preferând mai degrabă să își amâne sau chiar anuleze proiectele de investiții decât să pericliteze stabilitatea financiară a organizației.

- **Promovarea instrumentelor financiare trebuie să urmeze canalele de informare specifice si/ sau rețelele de întreprinderi sociale existente** astfel încât să se asigure că întreprinderile, inclusiv cele din mediul rural au acces la aceste informații.

Va dorim Succes !



Eurom: Maria Doiciu și Elena Sabina Ganci; www.eurom-consultancy.ro
IES (FDSC): Ancuța Vameșu și Irina - Sînziana Opincaru; www.ies.org.ro